

Uit de vereniging:

Blz. 2	Terugblik lezing Maaslijn
Blz. 2	De Meysberg, een film van Peter Crins
Blz. 3	Open Monumentendag in Swalmen op 14 september
Blz. 4	HAZA 21, een interessante databank voor genealogen
Blz. 4	Wisseltentoonstelling van oude foto's in verzorgingshuis St. Jan Baptist
Blz. 5	Fietstocht Hemelvaartsdag
Blz. 8	Koninklijke onderscheiding voor twee MHVS-leden
Blz. 8	Jaarlijks uitje actieve vrijwilligers MHVS
Blz. 9	Jaarprogramma Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal en MHVS

Overige artikelen:

Blz. 10	't Laeve op 't lank, vruger in Geloë
Blz. 12	Uit de oude doos: KJV Reuver
Blz. 13	Nieuw natuurgebied nabij de Lommerbergen
Blz. 13	Wandelroute Maaspad: van Eijsden naar de Noordzee
Blz. 14	Stichting Beesels Keramisch Erfgoed
Blz. 17	Uit het leven van onze voorouders
Blz. 17	Rectificatie
Blz. 18	Kroniek van Swalmen, januari, februari en maart 2014
Blz. 19	Herinneringen uit Belfeld (4), Geluk bij een ongeluk voor Handrie
Blz. 20	Schenkeningen aan de MHVS
Blz. 21	Van hot nao haar door 't Zjwaams Waordebook (30)
Blz. 22	Onthulling bord Panneoven
Blz. 22	Werving filmarchief in het kader van filmfestival Tijdsbeeld 2014
Blz. 23	Mien eerste Zjwaams (2)
Blz. 24	Vondst Schrägrand-urn

Foto's en illustraties aangeleverd door:

Pierre Verstappen	blz. 2, 4
Annelies Hermans	blz. 3
Archief MHVS	blz. 4
Hans Simons	blz. 5-7, 18
Fons Nijssen	blz. 8
Riky Simons	blz. 8
Jan Coopmans	blz. 11
Wies Bergs	blz. 12
Stefan Koopmans	blz. 14
Keramisch Erfgoed	blz. 14, 15
Serge Giesberts	blz. 18
Archief HVMS	blz. 19
Fam. Sassen	blz. 20
Sven Roelofs	blz. 22
Leny Geraedts	blz. 23
Wiel Luys	blz. 24

Uit de vereniging:

Terugblik lezing Maaslijn

Op woensdagavond 26 februari werd in ons verenigingslokaal Parochiehuys in Reuver een lezing verzorgd door Rob Jansen uit Cuyck. Het thema was onze plaatselijke spoorlijn, beter bekend als de Maaslijn. De lezing – waarvoor veel belangstelling was – werd aangeboden door Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal in samenwerking met de MHVS. Aan de hand van schitterende oude foto's schetste Rob de historie van deze spoorweg vanaf de oprichting. Verder keek hij nog even in een glazen bol naar de toekomst.

Zo vernamen wij dat de accijnsverhoging op diesel (rode diesel waar de treinen voorheen op reden en die inmiddels is afgeschaft) een stimulant is om deze spoorlijn te elektrificeren.

Ook werd duidelijk hoe massaal Meerlo-Tienray treinreizigers te verwerken kreeg, omdat daar een Maria-bedevaartsoord ontstond. De reden was dat de plaatselijke pastoor een stuk van de mantel van Bernadette uit Lourdes had bemachtigd, zodat de bedevaartgangers een alternatief geboden kregen voor de lange en dure reis naar Lourdes. Daarnaast was ook Roermond met Kapel in het Zand op bedevaartgebied een trekpleister van de eerste orde.

Een interessant gegeven was verder dat spoorlijnen bij voorkeur in een rechte lijn worden aangelegd. Tussen Beesel en Swalmen maakt het spoor echter verschillende

bochten. Dit was te vermijden geweest als door het moerassige en natte Beesels Broek een spoordijk werd aangelegd. De hoge kosten waren de oorzaak dat dit niet doorging. Tegen de zorg voor milieu en kwetsbare natuurgebieden werd in 1865 nog anders aan gekeken dan heden tendage.

Kortom een geslaagde en boeiende lezing.

Wilt u via de mail op de hoogte worden gehouden van lezingen en bijzondere activiteiten? Stuur dan een mail naar twanernst@ziggo.nl en u ontvangt enkele keren per jaar vrijblijvend de digitale nieuwsbrief van Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal met wetenswaardigheden over aanstaande activiteiten.

Pierre Verstappen

'De Meysberg', een film van Peter Crins

Vertoond in 'de Mert' te Swalmen op 30 maart 2014

Op uitnodiging van Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen werd deze film over het boerenleven van zo'n honderd jaar geleden vertoond. Een prima initiatief, want ze is zeker de moeite van het bekijken waard. Zo dachten er die zondagmiddag blijkbaar meer mensen over, want er waren zo'n vijfendertig belangstellenden in de zaal, ondanks het warme voorjaarsweer. Na enige uitleg en toe-

lichting van Peter Crins werd de film gestart.

Er werd geboeid naar de beelden gekeken en aanvankelijk nauwelijks gesproken, zo ging men op in het verhaal, dat overigens ook nog door enkele direct betrokkenen van commentaar werd voorzien. Het waren vooral ouderen, zelf ooit woonachtig of werkzaam op de Meysberg (Meysebergh), die met zichtbaar plezier herinneringen opdiepten uit hun jaren in en rond boerderij en streek. Het authentiek Ittervoorts dialect, doorspekt met uitdrukkingen en gezegdes van vroeger, bracht de Meysberg van weleer tot leven. Er rolden smeulende verhalen

en praatjes over tafel zoals menig toeschouwer zich nog herinnerde uit de verhalen van zijn of haar ouders en grootouders. De film werd gedragen door dit levendig commentaar, over het algemeen heel vermakelijk.

Maar er waren natuurlijk ook minder aangename herinneringen, omdat het bestaan een eeuw geleden aanzienlijk harder was dan wij ons kunnen voorstellen. Vooral voor arme boeren die, zelfs als ze niks te missen hadden, toch een bepaald deel van oogst en slacht moesten afstaan aan de kerk (ofwel meneer pastoor). Deze aderlatingen maakte het hun vrijwel onmogelijk zich te verbeteren, maar tegenstribbelen was er niet bij. Kerkelijk en burgerlijk gezag stonden hoog in aanzien en de meeste mensen waren zeer godsdienstig. Dit werd onder andere tot uitdrukking gebracht bij de voorbereidingen van processies; daarbij werden kosten noch moeite gespaard om er iets moois van te maken. In de film was te zien hoe groot en klein intensief samenwerkten aan het leggen van een loper van verse bloemen op plaatsen waar de stoet zou trekken. Ook zagen we dat meneer pastoor als

voorganger als eerste het kleurig tapijt betrad, terwijl jongens en meisjes in nette pakken en witte jurkjes volgden.

Er waren geen tekenen van standsverschillen, ondanks de diepe kloof tussen arm en rijk.

De armen, daartoe behoorden ook die kleine boeren, die soms amper te eten hadden.

'De Meysberg' is net als de meeste boerderijen klein begonnen, maar door slim handelen wisten de op-eenvolgende eigenaren zich langzamerhand aan het zware bestaan en de armoede te onttrekken en zelfs winst te maken. Zo werd de boerderij gaandeweg uitgebreid, net als de inhoud van de geldkist.

Heden ten dage is 'De Meysberg' veranderd in een uitspanning met een groot terras, waar bezoekers onder het genot van een hapje en een (of meer) drankje(s) van het uitzicht kunnen genieten. De naam van de boerderij is in het pannendak verwerkt en van veraf te lezen.

Toen op 3 april jongstleden, donderdags na het vertonen van de film, in de krant te lezen viel dat Harrie Peters - ofwel 'Harie van de Meysebergh' (zo stond het erbij) - op 1 april 2014 op 91-jarige leeftijd was gestorven, was dit op-eens geen overlijdensbericht als alle andere. Het hoorde voor mij nog bij de film, als een soort postscriptum achteraf.

Harie is niet meer, maar het verhaal van 'De Meysberg' duurt voort.

Zullen onze nabestaanden ook ooit zo vol verbazing kijken naar het leven van vandaag?

Annelies Hermans

Open Monumentendag Swalmen

De Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen organiseert Open Monumentendag in Swalmen op zondag 14 september. In het kader van het thema Reizen en Vervoer zal er in de showroom van Garage Wuts, Rijksweg Zuid 49 te Swalmen, een tentoonstelling te zien zijn met foto's van hoe men vroeger reisde, hoe kolen, hout, klei en graan vervoerd werden, en foto's van de verschillende vrachtbedrijven in Swalmen. Buiten op het terrein van de garage aan de schoolstraat zijn die dag oude en specifieke voertuigen opgesteld.

Tussen 13.00 en 16.00 uur kan men (onder voorbehoud) een ritje maken met een huifkar met paard langs kasteel Hillenraad. Verder langs Graeterhof, Graeterweg 23, dat die middag ook bezocht kan worden.

Ook het bakhuis te Wieler, Wieler 28, is die dag van 12.00 tot 17.00 uur geopend.

HAZA 21, een interessante databank voor genealogen

Op 15 april hield Pierre Kuijpers voor de samenwerkende heemkundeverenigingen MHVS Swalmen en Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal een lezing over het HAZA 21 informatiesysteem.

Bij stamboomonderzoekers ontstaat steeds meer behoefte om, behalve de persoonsgegevens, ook iets meer te weten te komen over waar men gewoond en geleefd heeft. Wat was de gezinssamenstelling en wat had men eventueel aan onroerend goed? Dat kan met het HAZA 21 informatiesysteem.

De drie modules hiervan: Genealogie, Registratie en Goederen kunnen gecombineerd gebruikt worden.

Met de module Goederen kunnen de gegevens van kadastrale kaarten met o.a. gebouwen en percelen gekoppeld worden aan de eigenaren die in de Genealogiemodule zijn verwerkt. Hierdoor is bij de stamboom van personen ook het eigendom en/of het adres terug te vinden.

Met de gemeentelijke kadastrale leggers en het kadasterregister zijn eigendommen en ontstaan van gebouwen terug te vinden. Uit het bevolkingsregister van de gemeente zijn de bewoners van huizen te achterhalen.

Pierre gaf voorbeelden van zijn onderzoeksresultaten en die waren ronduit opmerkelijk. Wat betreft de gebruiksvriendelijkheid geloof ik toch dat niet iedere (amateur) stamboomonderzoeker hiermee snel overweg kan.

En dan is het goed te weten dat er vlakbij over de Maas in Neer een zekere Pierre woont die hierbij geweldig behulpzaam kan zijn (.....NaoNaerhaer...). Verder dient de vraag zich aan of we als heemkundeverenigingen wellicht het begin kunnen maken van een digitale databank waarin veel van bovengenoemde gegevens worden gekoppeld.

Wellicht een onderwerp waarover onze mensen die met genealogie bezig zijn, eens kunnen nadenken. Al met al een interessante lezing voor de mensen met belangstelling voor genealogie.

Pierre Verstappen

Wisseltentoonstelling oude foto's in verzorgingshuis St. Jan Baptist

Als u het verzorgingshuis St. Jan Baptist te Swalmen binnenloopt, hangen er aan de wand van de voormalige receptie en in het verbouwde restaurant diverse foto's afkomstig van de MHVS.

De werkgroep Geschiedenis is gevraagd om oude foto's aan te leveren en in te lijsten zodat de bewoners herinneringen kunnen ophalen en elkaar verhalen kunnen vertellen over de foto's.

Als u gaat kijken ziet u foto's hangen van onder andere kasteel Hillenraad, Zuidewijck Spick, Graeterhof, het oude bejaardentehuis aan de Koningin Wilhelminalaan, de H. Dionysiuskerk in Asselt en verschillende foto's afkomstig van de seniorenvereniging Swalmen van de tentoonstelling ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan. Het is de bedoeling dat de foto's na een bepaalde tijd gewisseld worden met 'nieuwe' oude foto's die de vereniging in haar bezit heeft. Ga kijken, laat u verrassen en wellicht herkent u waar en wanneer de diverse foto's genomen zijn.

Fietstocht Hemelvaartsdag (29 mei 2014)

Lia Jans-Linssen

Als 'buitenlanders' staan we voor de vijfde keer met Hemelvaart met onze fiets op de markt in Swalmen om deel te nemen aan de jaarlijkse fietstocht. De ongeveer dertig deelnemers worden allereerst om 10.00 uur welkom geheten door de klokken van de Lambertuskerk.

Daarna krijgt Herm Geraedts de gelegenheid om iedereen te verwelkomen. Hij vertelt in het kort hoe deze fietstocht zal gaan verlopen. Het hoogtepunt is wel de rondleiding in Kasteel Horn en uiteraard de rustplaats op het Boerenterras 'bie Sien'.

Gerard Jonkman is de 'kopman van de ploeg' en fietst met ons door het mooie gehucht Wieler. Hier zien we een echt Bakhoes (is geopend, maar helaas....Gerard fietst door), een ooievaarsnest (zonder ooievaar), de mooie kunstenaarstuin van Jos Beurskens met een groot, bontgekleurd ei in een nest en prachtige oude boerderijen.

De route gaat verder via Rijkkel (Riekel). Aan de buitenkant van Rijkkel met het uitzicht op de Maas en de molen van Beesel slaat het noodlot toe. Bandenpech!!! Wie is de pechvogel?? Dat is HVMS-voorzitter Henri Smeets. Gelukkig heeft Herm alle attributen bij zich om de band te plakken.

Henri maakt van deze gelegenheid gebruik om ons nog het een en ander te vertellen over het gehucht Rijkkel met zijn oude historie:

- er zijn vondsten gedaan uit de Romeinse tijd.

- agrarisch dorpje, met veel gesloten boerderijen. Graan werd opgeslagen op de zolder (spieker) van de boerderij.

- de aanval van het Duitse leger op 9 en 10 mei 1940.

- vervoer van houtvloten over de Maas.

Een kapotgeslagen vlot noemde men een knie. De 'Kniensberg' in Kessel dankt hier zijn naam aan. Hier werden de vloten weer gemaakt, zodat ze verder getransporteerd konden worden over de Maas naar Dordrecht. De paden die langs de rivier ontstonden worden huurvaarderspaden genoemd.

Ondertussen heeft Herm de fiets gerepareerd en na een daverend applaus stappen we weer op de fiets en rijden we richting het veerpontje.

We steken de Maas over naar Neer. De meeste deelnemers genieten van de overtocht, vinden de oversteek te kort. Nou ja, maar.....ik niet!! (voor mij mogen veerpontjes overgeslagen worden in de fietstocht).

Via Neer fietsen we naar Buggenum. Ook dit dorp heeft, net als Rijkkel, een Romeinse geschiedenis. Het was een agrarische gemeenschap. Henri weet ook hier weer heel veel te vertellen.

Buggenum is een dorp met:

- oude gebouwen, een oude kerk.

- boerderijen waarvan een met een karakteristieke voorgevel uit 1700.

- kleiwarenfabriek: deze zal gesloopt worden. Het streven is om de toren te behouden.

- het veerhuis: van belang bij het transport van pannen van Swalmen naar Buggenum.

- Huis Malborg (wordt ook wel Walbergh genoemd): tot het midden van de 19de eeuw is dit een boerderij geweest. Momenteel zijn er kantoren in gevestigd.

We komen ook bij de plaats waar de Maascentrale geweest is. Nu is het woord aan Herm.

De Maascentrale werd na vele jaren stroom geleverd te hebben in 1996 gesloten. In 2011 was alles gesloopt. Naast de Maascentrale werd door Demkolec de nieuwe Willem-Alexander Centrale in werking gesteld. Maar ook deze centrale is gesloten en wordt gesloopt. Of er een nieuwe bio-centrale komt is nog maar de vraag.

We fietsen verder naar Horn en bezoeken het kasteel Horn. We krijgen een rondleiding door Dhr. Remy van de plaatselijke Heemkundevereniging. Het kasteel is een van de oudste nog intacte middeleeuwse ringmuurburchten in Nederland. Het kasteel dateert uit de 10de of 11de eeuw. Het was in 1450 het middelpunt van het Graafschap Horne. De plaatsnaam Horn is ontleend aan het woord horne, wat een hoek of bocht in de Maas betekent. Het kasteel is een burcht met een vierkant poort-

gebouw met een vleugel en twee torens. Deze zijn met elkaar verbonden door de ringmuur.

Deze muur werd in de 13de eeuw verhoogd met mergelstenen en met bogen. Toen de muren geen verdedigende functie meer hadden, zijn een aantal

bogen doorbroken. Daardoor kon men vanaf de binnenplaats van het kasteel wat verder naar buiten kijken en voelden de bewoners zich minder opgesloten.

In 1789 werd het kasteel verkocht aan de fam. Magnée, afkomstig uit Luik. Het kasteel wordt nog steeds door nazaten van deze familie bewoond.

Na de brand van 1948 ontdekte men dat er een prachtige ridderzaal in dit kasteel is geweest. Van 1954 t/m 1957 is het kasteel, inclusief de ridderzaal, gerestaureerd. De ridderzaal en de binnenplaats werden een meter verlaagd en van het zand en puin werd buiten het kasteel een wal gevormd. Kosten van de restauratie: Fl. 500.000

Een wandeling door het park laat ons zien waar een brug is geweest, de verbinding van het kasteel naar de kerk. Maar ook de ingang naar een ijskelder, waar vroeger het voedsel werd bewaard.

Aan de buitenkant kun je duidelijk de vele verbouwingen zien (tweede verdieping b.v.). Eigenlijk zie je de geschiedenis van het gebouw aan de muren. Dhr. Remy weet ontzettend veel te vertellen over het kasteel. Erg interessant en door de jaren heen is er erg veel gebeurd. Een rijke geschiedenis.

Na deze interessante rondleiding is het tijd om de inwendige mens te versterken. Hiervoor gaan we naar het Boerenterras bij Sien (ik vroeg me af... waar is Ot?). Hier kunnen we heerlijk in de buitenlucht genieten van soep, koffie, thee, chocomel, vlaai, lunchslaatje of van ons eigen meegebrachte lunchpakket.

Herm maakt hier van de gelegenheid gebruik om in een plastic zak (ja...echt waar!) een vrijwillige bijdrage van elke deelnemer in ontvangst te nemen voor de mooie tocht.

Na een lekkere lunch beginnen we aan de terugtocht. Over de Maasbrug (wat een drukte.....allemaal outlet-gangers??). Maar o wee...Joke Geraedts heeft pech met haar fiets.....de ketting kapot.

Dat kan helaas niet meteen door Herm gemaakt worden. Een oplossing is gauw gevonden. Joke gaat achterop de fiets bij Herm en Ger (mijn man) neemt de fiets van Joke mee.

Via Leeuwen fietsen we door de Stadsweide van Roermond. Gerard Jonkman vertelt over dit gebied. De Stadsweide was vroeger een gemeenschappelijke weide voor de boeren van Roermond. Tegenwoordig is het een natuurgebied waar Staatsbosbeheer de oude stroomgeul van de Maas heeft hersteld. Deze stroomgeul is de nevengeul van de Maas en zal altijd vol water staan. Het is nu al een prachtig natuurgebied waar al veel watervogels te zien zijn. Er grazen ook veel paarden en om de Stadsweide te verlaten hebben we een 'paardenfluisteraar' (Gerard) ingehuurd.

Een eindje verderop wijst Henri ons erop dat er nog een breuk van de aardbeving van 1992 zichtbaar is. We kunnen het nu niet zien omdat er te veel begroeiing is. Het was een scheur van enkele meters diep. Beslist de moeite waard om eens in een ander seizoen naar toe te lopen (aldus Henri).

Het einde van de tocht is in zicht. Het eindpunt is dit keer in Asselt bij Café Restaurant Maaszicht. Na een woord van dank aan de organiserende mensen van deze tocht gaan de deelnemers naar huis of pikken nog even een terrasje mee.

Koninklijke onderscheiding voor twee MHVS-leden

Het heeft Koning Willem-Alexander behaagd om op woensdag 23 april aan Hans en Riky Simons-Julicher de koninklijke onderscheiding uit te reiken van Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Burgemeester Cammaert van Roermond mocht de lintjes bij het te huldigen echtpaar opspelden in het restaurant van zwembad De Bosberg te Swalmen.

Zij hebben zich op diverse wijzen verdienstelijk gemaakt voor de Swalmer gemeenschap. Zo zijn zij onder andere beiden actief lid van de MHVS, in de werkgroep Redactie. Riky promoot het Swalmens dialect door middel van versjes, verhalen en boekuitgaven. Zij werkte mee aan het Zjwaams Waordeboek en het Gezegdenboek, bezorgde jaren boeken van de bibliotheek bij mensen aan huis, is secretaris van én zingt in het kerkkoor.

Verder doet ze redactiewerk voor het vrijwilligersblad van het zwembad.

Hans heeft onder andere voor diverse verenigingen en basisscholen de websites ontwor-

pen en beheerd, maakt foto's voor onze vereniging en heeft de lay-out van ons verenigingsblad jarenlang verzorgd. Hij deed ook de opmaak van onze beide dialectuitgaven. Verder is hij vrijwilliger bij de St. Lambertuskerk, de communiewerkgroep van Kapel in 't Zand, ós Zjwumbad en basisschool 't Mozaïek.

Na het officiële gedeelte kregen Riky en Hans de welgemeende felicitaties van de aanwezige gasten en werd nog gezellig nagepraat op het zonnige terras van het zwembad.

Jaarlijks uitje actieve vrijwilligers MHVS

Op de laatste zaterdagmiddag in mei stond het vrijwilligersuitje gepland. Met 13 personen gingen we naar drukkerij Bongers in

Maasniel en aansluitend voor een rondleiding naar kasteelboerderij Zuidewijk Spick in Boukoul. Rond 13:30 u waren we bij drukkerij Bongers aange-

komen waar Leo Bongers ons stond op te wachten in zijn overall. Het is een nostalgisch grafisch bedrijf. Al gauw blijkt dat hij vol passie praat over het grafische vak als hij zijn zethaak vult met loden letters uit de letterbak en aanvult met "wit". Deze losse letters moeten na het drukken weer gedistribueerd worden naar de desbetreffende vakjes in de letterbak. Erg arbeidsintensief werk! Daarna neemt hij ons mee naar de Linotype lodenletterzetmachine, waarbij vanuit lettermatrijzen loden regels gezet worden, welke na het drukken weer omgesmolten wordt tot lood geschikt voor nieuw zetsel. Dit zetsel wordt dan vervolgens ingesloten in een zetraam.

Dit is dan de drukvorm die geschikt is voor een boekdrukkers. Op deze pers wordt gedemonstreerd hoe je door de druk op te voeren een goede perforatielijntje kunt aanbrengen in papier. Een grotere pers laat het stansen zien. Bij hoogdruk ligt het drukkend beeld op een hoger niveau ligt dan het niet drukkend beeld. Naderhand kwam de vlakdruk, ook wel offset genoemd. Dit is een indirecte druk waarbij het drukkend en niet-drukkend beeld op gelijk niveau ligt. De leesbare druk wordt overgedragen op een rubberdoek (onleesbaar beeld). Dit onleesbaar beeld wordt overgezet op papier (leesbaar). Middels emulgiatieproces vindt er een druk plaats. Vocht(water) en inkt(vet) stoten elkaar af. Het is de kunst van het vak om een juiste balans te vinden in de vocht- en inktgeving. Naast de hoog-

en vlakdruk wordt er ook textiel bedrukt speciaal voor verenigingen en speciale feesten. Leo Bongers vertelt vol enthousiasme en wil zijn kennis graag overbrengen naar andere geïnteresseerden middels een rondleiding. Onze groep heeft hij in ieder geval veel kennis kunnen meegeven over zijn arbeidsintensief en met uitsterven bedreigd drukkersvak.

Die middag hadden we ook nog een afspraak bij kasteelhoeve Zuijdewijk Spick in Boukoul alwaar Els Thissen-Heijnen ons heeft verteld over de geschiedenis van dit historisch pand. Eerst kregen we daar een kop koffie of thee en een lekker stukje vlaai, daarna werden we rondgeleid door het pand en door de tuinen.

Een gezellige afsluiting van ons vrijwilligersuitje!

Jaarprogramma Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal en Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen

juli-augustus	Zomervakantie (MHVS) Vanaf 14 juli t/m 24 augustus is de verenigingsruimte van de HVMS gesloten. Op 25 augustus kan men er weer terecht. (Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal)
30 augustus	Fietstocht langs de Nette in Duitsland (MHVS)
14 september	Open Monumentendag met als thema: Reizen en vervoer (MHVS)
14 september	Open Monumentendag met als thema: Op Reis (Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal)
september	Weekendexcursie Natuurwerkgroep (MHVS)
12 oktober	Herfstwandeling in samenwerking met IVN de Steilrand (Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal)
oktober	Wandeling Nacht van de Nacht (gezamenlijke activiteit)
november	Natuurdoedag (MHVS)
november	Lezing over Nederlandse jongens in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea door Jan van Boei (Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal)
november	Lezing Loe Giesen: 'Toponiemen' (Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal)
nov./december	Lezing en film door Jules Vallen over de Gulden Snede/Bossche School/apotheek van Zjwame
eind november	Presentatie jaarboek 33 (2014) (Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal)
26 december	Kerstwandeling naar Heidenheim (gezamenlijke activiteit)

En verder... het programma kan nog worden aangepast. Er staan (onder voorbehoud) enkele kleine excursies op het programma. Te zijner tijd komen we hierop terug. Nadere publicaties in 't Zjwaemke en 't Gazetje.

Wandelingen Swalmdalgidsen en kanotochten (deze wandelingen en kanotochten worden georganiseerd door Staatsbosbeheer en zijn niet gratis, nadere publicaties in 't Zjwaemke, 't Gazetje en de Trompetter, zie ook www.natuurlijkasselt.nl en voor de wandelingen met de Dorpsgidsen in Beesel, zie www.rondleidinginbeesel.nl).

Jaarprogramma IVN De Steilrand (<http://www.ivn.nl/afdeling/de-steilrand>)

't Laeve op 't lank, vruger in Geloë

Jan Coopmans

"Wie ich nag ein jungske waas

As ich de wäörd van dit leedje huur, den môt ich altied dinke aan mien jônge jaore. Mien pap had toen aan d'n euverkank van de waeg, ein sjtök op Karelsboer aan, ein sjtök lank van eine halve morgge groeët, det waas ein oppervlak van ruum 16 aar. Veur de delikheid, eine morgge is einderde hektaar. Zoeëget 170 jaor geleje waas dit sjtök lank in eigendom van eine zekere P. Canoy, Doctor in Venlo. Dees rieke familie had heej in de umgaeving toen vuuël lank ligge.

Mien vader haet lang gewerk beej de Paters op Sjteil en veur en nao 't werk waas hae hiel dök bezig op 't lank. Heej woorte alle saorte greunte en petatte getrokke veur eige gebroek en veur d'n inmaak. Det ware be-veurbeeld groeëte gaele wordele veur de ver-keskaetel en de roeëje om zelf te aete, dao naeve netuurlik, dop-errete en ries-errete, die greujde naeve ein hêkske van in de grónk gesjtaoke rieshout oet de sjanseberm. De boeënesaorte, wie de braekbuuenkes, wasboeëne en sjtaakboeëne. Auch sjtóngge der wölleboeëne, auch waal paterstieën geneump. Heej kwame altied vuuel mele aan, daoveur woorte ze den met ein söpke van greun zeip good ingezaegend.

Den allerhand saorte moos, wie boeremoos, dao mós 't iers ens euver gevraore hebbe veurdet 't good sjmakde, erg lekker met ein sjtök braodwors. Sevoëjemoos, sjpitskoeël, bloomkoeël en kappesmoos of witte koeël, dao woort in 't naojaor zoeërmoos van gemak. Um det moos te sjave ginge we beej de sjmeed in Geloë de moossjaaf besjpraeke.

Den sjneje we de moosköp half door, um 't hert der oet te sjnieje, want det sjmakde neet. De sjaaf woort den op ein groeëte buut gelag, woënao 't kappesmoos fien gesjneeje woort.

In de kelder sjtóng alzelaeve eine groeëte verglaasde moosspot van gresklei met twee oeëre der aan. Heej ging den 't moos in laoge in, aafgewisseld met ein laog zaat, As de pot vol

waas, den kwame der op maot gesjneje plenkskes op en dao bovenop ein paar dieke kejjestein. Nao ein paar maond waas den 't zoeërmoos good, maar tös-sedoor mós de baovekank aaf en toe sjooën gemak waere,want door 't giste kwaam der sjoem vreej.

Neet te vergaete beej de moos-saorte ware de sjpruutjes, die ware auch pas good as 't ein paar nachte gevraore had. Mien vader pakde den den toep vas en den ging der met de klomp der naeven aaf, den vele ze op de grónk um op te rape.

Der woort auch altied ein groeët sjtök petatte gezatte, die meestal zoë rónk Paose gepaot woorte, as de grónk ein bietje werm begós te waere.

Die pätters ware te kaup beej d'n boerebónd en ze woorte alzelaeve oeterein gelag in kisjes zoeëdet ze good kóste kiene, nao 't paote ware ze den get ieërder oet de grónk. As die ein bietje opgesjaote ware, den móste ze altied gesjpöt waere taegge ein of angere sjummelkrankheit, later as ze good in 't greun sjtóngge, ginge we alzelaeve met helpe um de petattekaevers van de sjtruuk te haole, want die kaevers vroote alle blaar draaf. Dees bieësjes, auch waal coloradokaevers geneump, zien gael-zjwart gestriëp, ze kwame van euverzieë oet Amerika en ware al ein paar jaor veur de oorlog in oos lank.

Aaf en toe, as der langk sjtruuk nuuedig waas veur in de verkessjtal, den pachde mien vader naeve ós lank eine sjtriëp derbeej van Sjtaevesboer. De pach die woort elk jaor betaald met Sintendrees, ofwaal de fieësdaag van Sint Andreas op 30 november. Op dit sjtök extra lank woort den kaore oftewaal rögge gezatte.

As 't kaore riep waas, den mos 't gemeid waere, maar veur det 't zoeëwied waas, móste de veur-heujer aangemeid waere. Veurheujer det ware de heuk van 't lank, woeë 't meimesjien neet aan kós kómme. Hae deej det met de zig en de pik, de pik det waas eine hóltere sjteel met opzie aan den óngerkank eine sjpitse iezere pin van ruum ein hankbreit lank dae ein bietje krómp gezatte waas. Heejmet woort ein bussel kaore beejeingepak, zoe-edet 't daonao met de zig aafgemeid kós waere. De zig waas ein saort zaes, mer den met eine vuuël kortere sjteel en ein aparte hankgreep As ein zaes

of ein zig bot gewaore waas, den woort ter eine dieke iezere pin in de grónk gehouwd met boavenop ein klein aambeeldje, heej op ging me met eine sjpitse hamer 't snievlak van de zaes of zig dun oethamere of hare, zoëdet dit wir sjerp woort. Daonao woort 't nag afgewerk met eine zagewetter of sjtrekel van ein soort sliepsjtein.

Nao dees veurbereijing woort beej unne boer in de buurt aafgesjpraoke wannieër det dae met 't paerd

en de zelfbinger kós kómme om 't kaore aaf te doon. As den de gerve op 't lank loge, den móste weej met alle man hópkes gaon zette van zón zes of ach boesse, met de aore taegenein, om get aan te druuëge. As kink kós se dao fijn ónger sjepeule, mer den mós pap neet in de buurt zien! Nao ongevier ein waek, as alles good druuëg waas, den woort der eine berm gezatte.

Op 't ing van 't lank, doeën beej de waeg, woort van sjansse eine kringk oetgelag, woë op de boesse gelag woorte, met de aore in 't midde taegenein. Um de paar laoge heej en dao ein boes dwars veur de sjtevigheid, wies det ter hoëg genóg waas. Daonao ginge ze vanaaf den boetekank idderskiër ein bietje miër nao de midde toe. Heejdoor kreeg se in de midde ein op-huuëgsel, zoëdet der langzaam eine sjpits aan kwaam. Beej 't berme mós se der good op lette det der bewaeging in den berm bleef, hae mós blieve wiebele, as det neet 't geval waas en der ein vaste plek in kwaam, den besjtóng 't gevaor det den berm ging sjeifzakke en um kós valle.

As aafsjoeting kwaam baovenop eine boes lank sjtruue, die op 't ing beejein-gebónge waas, zoëdet ze as ein soort

raegensjerm den berm aafdekde en 't raegenwater der fein van aaf kós laupe. Um 't tuupke kwaam den auch nag einen dieke iezere ringk, zoëdet der niks weg kós weije. Veur de vastigheid ginge der in daen toep heej en dao auch nag get sjtake in, um de zaak good beejein te haaje.

In zien jónge jaore haet ózze Pap èns gezeen, det der naeve de Maas in de buurt van Kessel-Eik, met ein winkhoos en ganse rie van kaoreberm de lóch in woorte gedreijd.

In 't naojaor, as de drókte veur de boere get veurbeej waas en met druuëg waer, kós der gedorse waere. As de gerve op eine wage gelaje woorte en den óngerkrank van den berm in zich kwaam, den sjpoojde zich links en rechts de veldmuus veurbeej, die in daen berm neatuurlik ein loezelaeve hadde. Beej eine boer op de plaats sjtóng den meestal eine groeëte dorskas klaor. Zónne dorskas woort dök door versjillende boere gezamelik ingeheurd beej eine loënwerker, dök waas det Frens van Hein oet de Krommen Hook. Dae kas woort aan-

gedreve door eine groeëte lektriese moter op ein óngersjtél. Heejaan zoot ein breije reemsjief veur eine platte laere reem, deze maeterslange reem zorgde den veur de aandrieving van 't mesjien van den dorskas. Baovenin woorte den de gerve in de kas gesjaove, woeënao ze gedors woorte. Aan den eine krank kwame de veldvruchte der oet en lepe door ein gäöt de zek in en aan den angere krank 't sjtruue, óngertösse kwaam aan de ziekkrank den de kaaf der oet. Met de zek kaore ging me den ein tiedje later nao de mölder, om 't wies rögghemael te laote male, det woort later wir aan de verkes gevoord, dao kregge ze diek sjpek van.

Uit de oude doos

Van Wies Bergs ontvingen wij onderstaande foto van de Katholieke Jonge Vrouwen (KJV) Reuver. Onze hartelijke dank hiervoor. Verantwoordelijk voor de namen zijn: Truus Rovers-Niesen en Nellie Rovers-Mobers.

Bovenste rij v.l.n.r.:

Mien Smolenaars (gehuwd met Thei van Stalin)
Nel Boonen (Nel van Sjarel)
?? Rutten (van Rutten-Hein)
Deel Janssen (Deel van Bergerhaof)
Trui Smolenaars (van Lie van Bergerhaof (Janssen))
Nel Franssen (Nel van Braus)
To Rutten (gehuwd met Hand Boonen)
?? Koch
Stien Berden (woonde op boerderij de Weerd)
Leen Franssen (Leen van Keun)
Truus Niemans (gehuwd met Theo de Vlieger)
Mia Niessen (Mia van Niesses-Frans)
Mien Keiren
?? Houwers (van de Knoep)

Onderste rij v.l.n.r.:

Marie Heijer (gehuwd met Boonen)
Antje van Dijk (gehuwd met Joep Koch)
Maria van Willick (Maria van de Diek gehuwd met Braus Franssen)
An Mobers
An Franssen (An van sjlechter Pieëter)
Lies Reijnders (Lies van de Sjpieker)
??? onbekend
Bertha van Willick (Bertha van de Diek)
??? onbekend
Annie Spee
Truus Killaars (Truus van Killaars-Sjeng)
Miet Rutten
Tilla van der Velden
Mie Berden

Nieuw natuurgebied nabij de Lommerbergen

Jan Geerlings

Aan de Leemkuilenweg/Lichtevelddweg nabij de Lommerbergen in Beesel zijn onlangs 2 landbouwpercelen omgevormd tot natuurgebieden. Alle grond is eigendom van de gemeente Beesel die de opdrachtgever hiervan is. De reden hiervoor is boscompensatie in verband met de realisatie van het Natuur- en recreatiepark Drakenrijk. Bij de aanleg van het Drakenrijk zijn ca. 2 hectare bos verloren gegaan en die moesten op grond van de Boswet en de 'Beleidsregel compensatie en mitigatie (=verzachting) natuurwaarden van

de provincie Limburg worden gecompenseerd. De twee nieuwe natuurpercelen zijn samen ca. 3,7 hectare groot en vormen een geheel met het bestaande bos van de Lommerbergen. Van de percelen is de voedselrijke bovengrond gedeeltelijk verwijderd en gebruikt om een golvend Maasduinlandschap aan te leggen. Hierop zijn boomsoorten aangeplant die van nature in de regio voorkomen. Ter voorkoming van konijnenvraat is de beplanting behandeld met een anti-wildvraatmiddel. Op het afgegraven voedselarme gedeelte zullen straks heide en bepaalde zeldzame planten gaan groeien. Het beheer hiervan zal bestaan uit het eenmaal per

jaar maaien en afvoeren van de vegetatie of door begrazing met schapen. Langs de aangrenzende wegen zijn greppels gegraven om crossen op het terrein te voorkomen.

Wandelroute Maaspad: van Eijsden naar de Noordzee

Tijdens het wandelen van het Pieterpad kreeg Nico Gerrits het idee om een nieuwe wandelroute te ontwikkelen langs de Maas. Hij koos voor het stroomgebied van de rivier op Nederlands grondgebied, dus van Eijsden in Limburg tot aan de Haringvlietdam bij Rockanje. Hij verdeelde het 415 km lange traject in 20 etappes, waarbij het begin en het einde meestal in het centrum van een authentiek dorp of stad is, en waarbij de gemiddelde afstand steeds tussen de 19 en 25 km ligt.

Iedere deelnemer ontvangt in Eijsden een welkomstdrankje, bijv. een kopje koffie of thee. Daarnaast symbolisch, twee kleine flesjes met Maaswater, die aan de rugzak worden bevestigd, en daarna megedragen worden naar het einddoel: de Noordzee in Rockanje. Dit alles onder het motto: 'Het Maaswater naar de Noordzee dragen'.

Etappe 5 gaat van Roermond via Asselt en Rijkkel naar Reuver. Etappe 6 gaat van Reuver via Kessel naar Venlo. Wandelliefhebbers vinden op de site www.maaspad.nl alle benodigde informatie.

Stichting Beesels keramisch erfgoed

Keramische historie in Beesel

Het voert in het bestek van dit artikel te ver om de keramische historie in Beesel uitgebreid te beschrijven. We beperken ons tot de keramische kunst. In navolging van Tegelen startte Keramische Industrie St. Joris in 1937 een keramisch kunstatelier in Beesel. Er werd seriematig geproduceerd, maar ook vele unica vonden hun weg naar afnemers.

Het programma bestond aanvankelijk grotendeels uit religieuze kunstwerken, zoals wijwaterkruiken en -bakjes,

In april 2006 is de Stichting Beesels Keramisch Erfgoed (SBKE) bij notariële acte opgericht.

Als belangrijkste doelstellingen zijn in de statuten opgenomen:

- het onder de aandacht brengen en houden van Beeselse keramische kunst;
 - het voorkomen van het verloren gaan van Beeselse keramiek;
 - het inventariseren van uit Beesel afkomstige keramische kunstwerken, en
 - het zoveel mogelijk terug naar het dorp halen van alhier vervaardigde kunstwerken.
- Dat alles in de meest brede zin van het woord.

Hoe het allemaal begonnen is

De basis voor de SBKE is al langer geleden gelegd. Schrijvers dezes waren in de loop van 2005 oriënterende gesprekken aan het voeren over wat uiteindelijk SBKE geworden is, toen zich al een eerste project aandiende. De Sacramentskerk in Arnhem stond op het punt gesloopt te worden. In deze kerk waren twee meer dan levensgrote reliëfs uit Beesel hoog aan de muur geplaatst. Met nul ervaring maar des te meer enthousiasme zijn deze reliëfs door enkele vrijwilligers, gefaciliteerd door aannemer Van den Borst, verwijderd. Dat ging niet geheel schadevrij. Na in eigen beheer de nodige restauratiewerkzaamheden te hebben uitgevoerd, prijken deze reliëfs inmiddels al enkele jaren aan de Sjpiekerhof te Beesel.

kruisbeelden, beelden van vele heiligen etcetera. Daarnaast werd er profaan en gebruiksgoed geproduceerd. Ook voor monumentaal werk kwam steeds meer belangstelling.

Naast St. Joris zijn in de loop der tijd meerdere keramische ateliers in Beesel opgericht. De bekendste zijn Loré en Ciro. Inmiddels hebben alle ateliers al vele jaren geleden hun activiteiten beëindigd.

Karakteristiek Beesels keramiek

Werd in Tegelen voornamelijk aardewerk geproduceerd (op 1000 graden gebakken), in de ovens bij St Joris werd steengoed vervaardigd, en dat wordt op 1250-1300 graden gebakken. Daardoor is het ook bestendigd tegen weersinvloeden en dus geschikt om in de openbare ruimte te plaatsen. Heel karakteristiek voor Beeselse keramiek zijn de glazuren. De producten werden gebakken in met kolen en hout gestookte ovens. Aan het einde van het stookproces werd zout in de oven gestrooid waardoor er

verglazing optreedt. Mede daardoor ontstaat er een soort sinaasappelhuid bij het eindproduct. Op vele werken kun je tevens nog de neerslag van de hout- of kolenassen aantreffen.

In het atelier bij St. Joris hebben vele kunstenaars van naam en faam gewerkt. Uit Beesel e.o. bijvoorbeeld: Louis Thijssen, Lambert Driessen, Sef Crompvoets, Louis Konickx en Marietje Konings. Opmerkelijk veel artiesten die bij St. Joris hebben gewerkt waren uit Roermond e.o. afkomstig. Piet Schoenmakers is wellicht de bekendste en de langst werkzame. Daarnaast hebben o.a. Joep Thissen, Jules Rummens, Jan Lückner, Frans Lommen, Ton van de Rotten en Paul Vinken er hun sporen verdiend.

Monumentale kunst terug naar Beesel

Sinds SBKE formeel is opgericht zijn in de loop van de afgelopen jaren diverse projecten opgepakt en gerealiseerd.

Naast de al eerder genoemde reliëfs uit Arnhem heeft SBKE voor meerdere monumentale kunstwerken in Beesel een tweede leven gerealiseerd.

De gekleurde vogels die aan de gevel van wooncomplex St. Lucia bevestigd zijn, zijn afkomstig uit Heemskerk. Op nadrukkelijk verzoek van kunstenaar Piet Schoenmakers heeft SBKE zich over dit werk ontfemd. Vrijwilligers hebben het kunstwerk in Heemskerk van een voormalig buurthuis verwijderd, vervolgens schoongemaakt, gerestaureerd en op z'n huidige plek geplaatst.

Datzelfde is gebeurd met het aan de andere gevel van St. Lucia aangebracht werk van Joep Thissen (gemaakt bij Loré), afkomstig uit de inmiddels gesloopte mediatheek in Roggel.

Aan de Kroëtpers is -in een nieuwe compositie-

een reliëf gerealiseerd dat is samengesteld uit een kunstwerk dat aanvankelijk een vlaggenmasthouder bij de Rabobank te Hunsel sierde.

Keramisch altaar

Kort na de oprichting kreeg SBKE de mogelijkheid een door pater Michaël van Helvert ontworpen keramisch altaar te verwerven. Het is afkomstig uit een voormalig klooster in het centrum van Utrecht.

Het klooster is omgebouwd tot woonappartementen en we hebben het geluk gehad dat de eigenaren van de voormalige kapel bereid waren - tegen een financiële vergoeding - SBKE de gelegenheid te bieden het altaar uit de kapel te verwijderen. Bedoeling was het altaar in de Beeselse parochiekerk te plaatsen, bij voorkeur in de voormalige doopkapel. Overleg met het bisdom wees uit dat het eventueel ook voor de eredienst gebruikt mocht worden. Helaas heeft het kerkbestuur na raadpleging van enkele parochianen besloten niet tot plaatsing over te gaan. Het is onze vurige hoop het altaar, compleet met vergulde tabernakeldeuren, op termijn toch aan het publiek te kunnen tonen.

Van dezelfde kunstenaar hebben we recentelijk een ernstig beschadigde maar schitterende doopvont kunnen verwerven.

Wat er nog op stapel staat

Recentelijk heeft SBKE een door Piet Schoenmakers ontworpen reliëf kunnen verwerven dat ooit door de gezamenlijk Boerenleenbanken uit Limburg aan het Landbouwhuis geschonken is. Dit werk zal op een speciaal daartoe ontworpen en gemetselde muur worden aangebracht bij de Drakebôch. Dit 'Gesamtkunstwerk' zal in het vroege najaar zijn gerealiseerd en worden onthuld.

Uit de voormalige sportzaal in Roggel is een keramisch kunstwerk 'Ridders', naar een ontwerp van Tom Franssen, verwijderd dat binnen afzienbare tijd de voorgevel van de accommodatie op sportpark de Solberg zal sieren.

Eerdergenoemde kunstwerken zijn afkomstig uit het atelier van St. Joris. Zeer recent hebben we een schoorsteenmantel mogen verwijderen uit een voormalige bloemenzaak in Heythuysen. Deze in travertin-tegels, voorzien van een in grafitto-techniek aangebracht tuintafereel, uitgevoerde schouw is afkomstig van Loré.

Verder wachten nog o.a. een prachtig, kleurrijk reliëf O.L.V. Altijddurende Bijstand en St. Christoffel reliëf nog op een definitieve locatie.

Binnenkort gaan we weer met enkele vrijwilligers naar Heemskerk om daar een door Piet Schoenmakers ontworpen reliëf 'Spelende kinderen' te verwijderen van een schoolgebouw waar de slopershamer weldra tegenaan gaat.

Speciale projecten

Om de expertise van het vervaardigen van Beeselse keramiek en het gebruik van karakteristieke glazuuren zoveel mogelijk te borgen is een groep vrijwilligers al geruime tijd bezig. Meest in het oog springend project is de replica van de grote kerstgroep die lang geleden op de Beeselse markt stond ten tijde van Kerstmis. De beelden zijn in de oorspronkelijke mallen gevormd, gedroogd, geglaazuurd en vervolgens in een houtoven gestookt. Het resultaat is twee jaar op rij te zien geweest in de vitrine bij voormalig café de Aaij Mèrt.

Een andere werkgroep heeft uit een enorme berg gips op de zolder bij St. Joris zoveel mogelijk oorspronkelijke mallen gesorteerd, gecombineerd, geïnventariseerd en gearhiveerd. Bedoeling is deze in de toekomst te gebruiken, ook voor publicitaire

en educatieve doeleinden.

Publiciteit

Het spreekt voor zich dat we graag doelstelling en activiteiten wereldkundig willen maken.

Dat gebeurt uiteraard via de eigen, immer actuele website: www.sbke.nl. Op deze site is ook een uitgebreide inventarisatie van Beeselse keramische kunstwerken te raadplegen.

Bij herberg de Bongerd hebben we in de patio een eigen vitrine. Aldaar wordt enkele malen per jaar een wisselende expositie ingericht, vaak rond thema's als meimaand = Mariamaand, de jacht of rond carnaval: Bacchus. Momenteel staan prachtige vazen geëxposeerd.

Ten behoeve van inwoners en bezoekers van Beesel is een Keramisch Ommetje ontwikkeld en uitgegeven. Deze brochure is bij herberg de Bongerd te koop voor 1 euro en leidt langs alle keramische kunstobjecten in het centrum.

SBKE heeft ook al vaker de landelijke pers gehaald. Zo stond er een uitgebreid artikel in het blad KLEI met de titel 'De onbaatzuchtige verzamelaars'.

Deze publiciteit leidt er mede toe dat we regelmatig van particulieren Beesels keramisch erfgoed geschonken krijgen. Het spreekt voor zich dat we deze collectie zoveel mogelijk willen uitbreiden.

Het bestuur van SBKE wordt regelmatig gevraagd om een lezing over ons werk te houden.

Tot slot

Met trots kunnen we melden dat al deze activiteiten door een groep zeer betrokken en actieve vrijwilligers gerealiseerd (kunnen) worden.

Maar ook dat we dat tot op heden hebben kunnen doen zonder een cent subsidie...

En...het is nog even de vraag of de droom van een plaatselijk museum, met daarin ruim aandacht voor Beesels keramisch erfgoed, werkelijkheid kan worden.

Voor meer inlichtingen kunt u terecht bij Erik Driessen, voorzitter en Fons Verdonck, secretaris/penningmeester, info@sbke.nl

Uit het leven van onze voorouders

Harrie van Buggenum

Jacob Smeets uit Echt en Willem Beek bleken de beide kemphanen te zijn in de greppel bij de tuin van pastoor. Willem Beek heeft als gevolg van zijn verwondingen het bed moeten houden. Aangezien Jacob Smeets zich aan het gerecht onttrokken heeft door uit deze heerlijkheid te verdwijnen, wordt verzocht beslag te leggen op zijn bezittingen die in deze jurisdictie aanwezig zijn en hem te dagvaarden om op 13 juli voor het gerecht te verschijnen om de aanklacht en de eis te vernemen. Mocht hij niet opgespoord kunnen worden, dan dient door middel van aanplakbiljetten de gang van zaken bekend gemaakt te worden. Dit dient tijdig te geschieden zodat Jacob Smeets dit gevoeglijk aan de weet kan komen.

Johan Matthijs Daermans, Scholtis der Heerlijckheijdt Swalmen ende Asselt, den bode Sijbert Kuijven hierop versocht Saluit, also den Heere deser Heerlijckheijt bij reg(element) van heden verthoont heeft wie dat Jacob Smeets woonachtig tot Echt, sich onderstaen hadde den 21 deses gevaerlijck te quetsen den persooone van Willem Beeck, soldaet ondert Regiment van den heere Brigadier Atsinga, soodaenigh dat denselven daervan het bedde were houdende, gelijk bleeckende uit d'informatien aldaer geexhibeert(overlegd), ende vermits denselven sich uijt dese Heerlijckheijt hadde geretireerd, ende in deselve in bonis were geprossessionneert(proces gevoerd) soo versochte den Heere verthoonder arrest op desselvs goederen ende citatie(dagvaarding) bij Edict(bevelschrift), welck een ende ander bij appointement(rechterlijke beschikking) van heeden verleent sijnde, soo ist dat ick Sijbert Kuijven ontbiedende, bevele, daertoe commiteerende(afvaardigende) mits deesen, arrest te doen op de goederen van den voorss(chreven) Jacob Smeets, onder de jurisdictie(rechtsgebied) deser heerlijckheijt vindtbaer, mitsgaeders denselven te

verdaeghvaerden om voor desen gerichte te compareren teghens den 13en Julij naestcommende smorgens ten thien uhren ende t'aenhooren alsulcke aenclaghte eijschende conclusie als den Heere verthoonder alsdan ten sijnen laste sal willen doen, ende nemen daertegens verantwoorden welcke verdaeghvaardinghe ghij sult hebben te doen aen den eijgenen persooone van denselven Jacob Smeets indije ghij denselven binnen dese Jurisdiction sult weeten aen te treffen, soo niet aen desselfs maeckelaers, facteurs, procureurs ofte anderssinders van goederen en indijen die ghene en heeft, bij openbare uijtroepinghe, ende pleckinge van billetten(aanplakbiljetten) daer men sulx van 'sHeeren wegen gewoon is te doen, welcke in manieren voorss(chreven) gedaen sijnde wille gehouden te worden van alsulcke weerde, alsoftse aen sijnen eijgenen persooone weere geschied, behoudelijcke deselve met alsulcken redelijcken interval van tijde geschiede, datte gevoegelijck tot sijnen weete can commen ende wat ghij hierinne sult hebben gedaen sult mij daervan tijdelijck bij geschrifte relateren.

Actum Swalmen den 23 Junij 1723. J. M. Daermans.

Bron: R.H.C.L. Maastricht, Schepenbankarchief/ Swalmen, inv. nr. 12

Rectificatie

Behorende bij het artikel 'Herkomst, productie en gebruik van de Nederlandse tegel' uit Biejeingezeumerd 2014-1.

Op pagina 21 bovenaan staan 3 wandtegels (in plaats van 2 vloertegels en 1 wandtegel). De linker wandtegel is uit de 16e eeuw, de middelste wandtegel is van midden 17e eeuw en de rechtse wandtegel is uit de 1e helft van de 17e eeuw. De laatste twee foto's behoren omgewisseld te zijn.

Kroniek van Swalmen, januari, februari en maart 2014

Johanna Cox-Geraedts, Els Schreurs, Riky Simons-Julicher

Januari

1. De onlangs formeel opgerichte Stichting Dorpsraad Swalmen organiseert als eerste activiteit de nieuwjaarsbijeenkomst voor alle Swalmenaren in zaal De Mert.

3. In de krant staat het berichtje dat Jac en Annie Smeets-Willemsen van de St. Jozefstraat op 28 december jl. hun 50e trouwdag vierden.

11. Roel Peeters is de eerste prins in het nieuwe carnavalsseizoen. Hij is de 65e prins van de Boukoulse Kwekkerte en regeert met de spreuk: 'Veur gaon d'rveur'.

12. Swalmens Liedertafel bestaat 125 jaar en opent het jubileumjaar met een plechtige Byzantijnse mis in de Lambertuskerk en een drukbezochte jubileumreceptie in verenigingslokaal 't Klumpke.

13. Deze week wordt bekendgemaakt dat in 2016 verschillende bushaltes in kleine kernen zullen verdwijnen, waaronder ook die van lijn 17 in Boukoul. Gevreesd wordt dat vooral ouderen daar de dupe van zullen zijn.

18. De Kwekkerte uit Boukoul bestaan 6x11 jaar en vieren dit met een jubileumavond in een bomvolle Kwekkertepool.

19. In de Mert wordt het 30e boerenbruidspaar uitgeroepen: Miranda Gommans en Peter Korsten.

26. Lisa Naus, pseudoniem voor Annelies Hermans,

uit Boukoul wint met haar verhaal 'Moment in de eeuwigheid' de prozaprijs van de schrijfwedstrijd 'Raadselige Roos' in Venray.

Februari

1. André Sampers is de nieuwe en 14e prins van de Swalmer Fobmötse. 'Neet sjlaope, loeke aope' is zijn spreuk.

(op deze foto ontbreekt de prins van Boukoul)

2. Tot 62e prins van de Hopsjlokkers in Swalmen wordt John Bolten uitgeroepen. Hij regeert onder het motto 'Leefs oet Zjwame'.

7. Veldeke Limburg presenteert 'Lèste Wäörd', een bundel dialectteksten bij begrafenis en crematie. Opmaak en omslag met een fraaie foto van de Hillenraederlaan door Hans Simons.

15. Erik Dings tenslotte is de nieuwe Vader Aar van de Aartjes uit Asselt.

Maart

3. Carnavalsmaandag. Indachtig het motto loopt er heel wat 'liefs' mee in de Swalmer optocht met ±50 nummers. De prinsenwagen van de Fobmötse krijgt van de jury de meeste punten en verdient daarmee

de Har Cox wisseltrofee.

15. Schietvereniging De Leuker viert het 50-jarig bestaan met een receptie in het schietsportcentrum aan de Sportparklaan, waar ook een zevental

jubilarissen wordt gehuldigd. Voorzitter Wil Cox en mede-oprichter Theo Neuen ontvangen voor hun jarenlange werk voor de vereniging uit handen van locoburgemeester Gerard IJff een koninklijke onderscheiding als lid in de Orde van Oranje-Nassau.

19. Gemeenteraadsverkiezingen. De grootste partij wordt de Liberale Volkspartij Roermond met maar liefst 10 zetels. VVD : 3 zetels, CDA 5, PvdA 3, Demokraten Swalmen 3, GroenLinks 4, D66 2, Stads-partij Roermond 1. In de nieuw te vormen gemeenteraad nemen de Swalmenaren Frans Schreurs, Ger Julicher, Bert Ramakers (DS) en Jan Püper (LVR) plaats. Toine Wuts (GroenLinks) en Steffie Mooren (Demokraten Swalmen) zien om privéredenen af van hun raadszetel.

Herinneringen uit Belfeld (4) - Geluk bij een ongeluk.....

Joannes Geurts (Sjeng van Corneel van Pau) †

Naast het witte huis, het woonhuis van Handrie Maassen

Handrie Maassen woonde met zijn gezin aan de Rijksweg in Belfeld. Hij was bakker, caféhouder, winkelier en boer.

Het bakkerswagentje waarmee Handrie zijn bakkersproducten naar zijn klanten vervoerde was niet zo bijster groot, maar meer langwerpig van vorm. Van boven gesloten, dacht ik, omdat Handrie altijd aan de achterkant door een paar deurtjes zijn broden eruit haalde. Het stond ook tamelijk hoog op de niet al te zware wielen, met smalle ijzeren

banden om de houten velgen. Het wagentje was geveerd in dezelfde mooie bruine kleur als de broden die hij bakte.

Het gebeurde op een doordeweekse dag rond twaalfen. We moesten nog even wachten met het eten omdat vader nog moest komen. Ik ging naar de straat om te kijken of hij nog niet kwam. Plotseling zag ik in de verte bij café 'Ties

Gielen' het paard van Handrie Maassen op topsnelheid komen aanhollen.

Het paard was op hol geslagen met het wagentje volgeladen met broden achter zich aan. Blijkbaar was het dier ergens van geschrokken, want het liep alsof de duivel hem op de hielen zat. En van Handrie was geen spoor te bekennen

In volle vaart naderde het paard met hooggeheven hoofd en ogen gelijk schoteltjes. Het ging van links naar rechts hobbelen over de Maaskeien. Angst-aanjagend om te zien!

Giel Sassen met zijn bakkerskar

gen, om het paardenhoofd tegen de grond te kunnen drukken. Als bij toverslag bleef het toen muistil liggen.

Ondertussen kwamen er al meer mannen toegelopen die juist vanaf de Gres op weg waren naar huis om te middageten; terwijl Giel op het paardenhoofd bleef liggen, zagen de anderen kans om de buikriem, leid-

Met een hels spektakel over de kiezelweg hobbend, steunend en kreunend met een ongelooflijke snelheid, naderde het paard met aanhang.

Nu wilde het toeval dat bij ons schuin tegenover een grote hoop metselzand lag. Het paard ging ineens links de weg af met gevolg dat het linkerwiel over die zandhoop reed. Hierdoor sloeg de wagen om en nam in zijn snelle vaart het paard mee, dat tussen de bomen eveneens omviel. Paard en bakkerswagen lagen plotseling op de grond. Ik riep snel mijn broers Jac en Cor; maar we wisten niet wat te doen, we waren nog maar kinderen!

Toen kwam plotseling als eerste Giel Sassen toegeschoten. Hij had een voor die tijd moderne bakkerij, waar men zelfs taart en gebakjes kon krijgen. Giel woonde er pas. Hij was een jonge energieke sterke kerel en heus niet bang aangelegd. Hij was zeer sportief en voor een geen kleintje vervaard. Ik zag dat hij pal onder het lopen zijn korte en met wit meel bespikkelde jas uittrok. Bij het paard aangekomen, dat onnoemelijk lag te slaan en te trapelen, gooide hij die jas zonder de minste aarzeling over het hoofd van het zenuwachtig dier. Gelijktijdig ging hij met zijn hele gewicht nog hierop lig-

sels, klingen en achterbroek te verwijderen en het dier uit zijn benarde positie te bevrijden.

Inmiddels zagen wij in de verte Handrie komen aanlopen, zo vlug als hij maar kon. Hij vreesde natuurlijk het ergste.

Ondertussen hadden de mannen het paard weer op zijn benen gekregen en tot grote vreugde kon de hijgende Handrie vaststellen dat het dier zelfs geen enkel letsel opgelopen had. De blijdschap dat alles nog zo goed afgelopen was, kon men van zijn gezicht aflezen.

Nadat de vermoeide Handrie weer wat op adem gekomen was, werd het bruine wagentje met veende krachten op zijn wielen gezet en kon een blijde Maassen van daaruit weer verder gaan om zijn klanten te gaan bedienen.

Gelukkig dat Handrie niet zelf op de bok zat, want dan was hij misschien wel verongelukt, want hij was toen in onze ogen ook al niet meer zo heel erg jong.

Ja-ja, zo ging dat soms in de twintiger jaren.

Schenken aan de MHVS

- Sporen die bleven; Stichting Deportatie oktober 1944 Noord- en Midden-Limburg, dr. A.P.M. Cammaert
- Nederland rond 1900; Reader's Digest
- Swalmer luchtfoto's en diverse andere foto's aangeboden door Martin van de Munckhof te Reuver
- Diverse fotolijsten, pentekeningen van oude en nieuwe situaties van dorpen en steden in Midden-Limburg; afkomstig van Luc Simenon
- Foto's van de bouw van Weverskamp 1 te Boukoul (uit 2000 - 2001); gekregen van Luc Simenon

Van hot nao haar door 't Zjwaams waardebook (30)

Harie van Buggenum

Een rubriek vol speelsigheden, serieuze zaken, knipoogjes naar het verleden, kortom over van alles wat volgens Waordebookredaksielid Harie van Buggenum niet of niet volledig aan bod is gekomen. Natuurlijk in 't Zjwaams.

Eine forse kaerel waert ouch **petroon** genump. Det zaes se taenge ei fors vroumes ouch, net wie taenge eine diekke boum en eine grote hõndj. Dao zin d'r ouch die eine heilige es petroon hõbbe. Dae waert petroonheilige genump. Is dae heilige vreuger vrouw gewaes, den is det ein patrones en aevegood eine petroonheilige. Den zin d'r nag nejsters die ein petroon neudig hõbbe, wen die zich

eine jas make. Die knippe zich zo petroon dõk zelf. De innigste dae mót betale wen d'r ein petroon wilt hõbbe, is eine jaeger. Dae kan zich gèn petroon oetknippe; dae kõi die vaerdig.

Op bõntje aovindje waert eine dae geit optraeje eers aangekondig. Den waert begõs mit: 'nemes **minder** es', en den de naam. Bie-nao nemes realizeert zich den waat dao ech gezag waert. Dae det waal duit dae mót toch dinke det ze gènne sjlechtere hõbbe kõnne vinje, want wen nemes minder is es dae, den is dae de sjlechste, terwiel det bedoeld waert det 't juus eine hele goje is. Vraemp.

Biej fees heurt drank. Eers waert mitte glazer taengenein getik. Det numme ze '**aansjtote**'. Wen eine ein sjtõmmiteit oethaolt

den zuus se det de õmsjtenjers zich aansjtote. Det doon ze dõk mitte èllebäög. Aaj miense sjtote zich geweunlik aan wen ein plevuus get õngeliek

inne sjtoep lik. Det zin drie menere van aansjtote en toch is d'r dao gèn bieje die aansjtoetgaevend genump kan waere.

De **begienesjool** sjteit neet in 't waardebook. Det is jaomer, zeker õmdet ze die õngertõsse aafgebraoke hõbbe. Wen se dae naam zuus, zõls se op 't eerste gezich meine des se dao veur begien kõns lere. Det

is mer gedeiltelik waor. De begienesjool waas vreuger de leger sjool veur maedjes, terwiel det die toch vriej hoog waas en onnag op eine berg loog. De maedjes leerde dao laeze en sjrieve, en õngertõsse zoge die wie 't waas om begien te zin. De begiene waerde dao gebroek es sjoolmeister. Jõnges kwome dao neet binne, behalve wen die opgelèdj mõste waere es kommunikant.

Eine dae zich **boets** veurt hoof neet persee õrges taengenaan te vare. Doe veurs dich al boets wen õrges de waeg aafgesjlaote is. Det boets den neet ech. Veurt dae waal õrges taengenaan den boets 't waal ech. Dao is ouch meziek waat ein ech geboets is, en wen d'r zich twee treffe die zich neet versjtaon, lõps se de kans det 't dao tõsse boets. Die sjreve den heel hel taengenein, mer det baat nieks. Die versjtaon zich aevegood neet, terwiel ze good genóg heure waat gezag waert.

Onthulling bord buurt Panneoven

Wiel Luys

Op donderdag 13 februari jl. is het plantsoen aan de Panneoven in Reuver-Offenbeek feestelijk heropend en vormde daarmee de formele afronding van de herstructurering. Hierbij werd de buurt verblijd met een historisch informatiebord over de kleiwarenindustrie in Reuver, welke ook kenmerkend is geweest voor dit stukje Offenbeek. Immers vroeger heeft hier de fabriek van Feyen gestaan. De naam 'Panneoven' spreekt in dit kader dan ook voor zich.

Tijdens de succesvolle Burendag in 2009 in de Panneoven gaven de bewoners aan dat ze graag eens zouden zien dat de gemeente het ontmoetingsparkje ging opknappen. De inrichting dateerde namelijk al uit de jaren '70. Het Kernoverleg Offenbeek is met deze wens aan de slag gegaan en samen met de gemeente hebben zij hiervoor eind 2011 voldoende geld kunnen vrijmaken. Vervolgens hebben ze begin 2012 een enquête gehouden onder de bewoners, waarbij iedereen in de gelegenheid is gesteld om zijn mening te geven over het parkje. De visie van de bewoners is vervolgens teruggekoppeld naar de gemeente, waarna deze een plan heeft geschetst voor een mogelijke inrichting, waarbij zoveel mogelijk rekening is gehouden met de wensen van de bewoners. In het kader van dit plan werd ook onze vereniging benaderd en wel voor het maken van een informatiebord over de kleiwarenindustrie. De invulling van dit bord is door Jan Ickenroth gedaan, die goed in deze materie thuis is. Het resultaat mag er wezen.

Werving filmarchief filmfestival Tijdsbeeld 2014

Het Limburgs Museum, de Limburgse Organisatie van Audiovisuele Amateurs (LOVA) en het Huis voor de Kunsten Limburg organiseren op zondag 2 november 2014 de tweede editie van Filmfestival Tijdsbeeld in het Limburgs Museum in Venlo. Zij zijn op zoek naar cultuurhistorische films.

Het thema van het festival en de filmwedstrijd is 'Mens en Werk'. Voor deze editie van het festival kunnen amateurfilmers individueel of in clubverband speelfilms, documentaires en reportages inzenden die een historisch of hedendaags tijdsbeeld geven van de mens die op ambachtelijke, industriële, dienstverlenende, etc. wijze zijn of haar brood verdient in Nederlands-Limburg. Dat kan bijvoorbeeld een documentaire zijn over een grootschalig of juist klein ambachtelijk bedrijf in de regio, een reportage over de hedendaagse economische crisis en de gevolgen daarvan voor de arbeidsmarkt, maar ook een terugblik naar het mijnverleden en het leven van een mijnwerker geënceneerd in een speelfilm of een film die de sociale of economische aspecten van arbeid belicht.

Deelnemen aan de filmwedstrijd en een film inzenden kan tot 15 september 2014. De films die worden ingezonden moeten gemaakt zijn in de periode 2007-2014.

Alle inzendingen worden gejureerd door een deskundige jury. De drie films die het thema 'Mens en Werk' het beste en op meest unieke wijze belichten, komen in aanmerking voor een geldprijs. De eerste prijs bedraagt 500 Euro, de tweede prijs 250 Euro en de derde prijs 125 Euro. De drie beste films worden tevens opgenomen in de filmcollectie van het Limburgs Museum.

Tijdens het filmfestival op 2 november 2014 wordt een selectie van de ingezonden films vertoond, waaronder de drie prijswinnende films. Het Limburgs Museum zal tevens enkele juweeltjes uit de filmcollectie van het Limburgs Museum laten zien die ook over het thema 'Mens en Werk' gaan.

Mien eerste Zjwaams - 2

Leny Geraedts - Simons

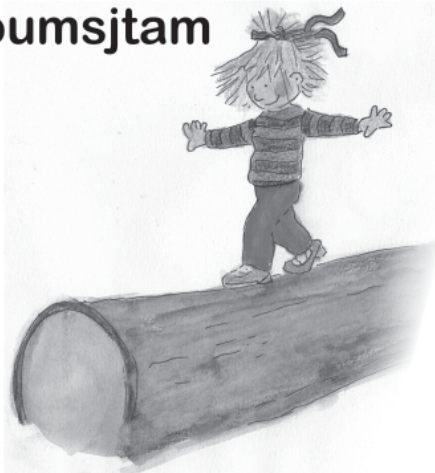
Riky Simons - Julicher

bös

Ha, dao kump de bös al,
dao gaon veur mit nao sjtad.
Ich zit mich aan 't raemke,
te kieke is d'r zat.

boumsjtam

Veurzichtig op dae boumsjtam,
zorg det se neet vèls,
en det se veutje veur veutje
toet 't inj dien aevewich hèls.

buuts

Dae sjtein oppe sjtoep
haaj Paultje neet gezeen;
noe haet d'r 'n buuts veurre kop
en 'n gaat inne kneen.

beukske

Pak 'ns 'n beukske
den kieke v'r dao same in,
en es 't oet is
beginne v'r weer veurin.

brevebös

Heur, dao kleppert de brevebös,
den höbbe veur weer pos.
Jippie, 't is 'n verjäärdigskaart
van tant Nel en ome Jos.

Vondst Schrāgrand-urn

Wiel Luys

Op maandag 9 maart 1992 gingen enkele leden van de Archeologische Werkgroep, na een tip van onze toenmalige secretaris dhr. H. Smeets, een kijkje nemen bij boer Wim Janssen in Wieler (gemeente Swalmen). Hier was de fa. Reijnders uit Beesel bezig met graafwerkzaamheden ten behoeve van de bouw van een stal met gierkelder. Nu was reeds uit eerder historisch onderzoek door Loe Giesen gebleken dat zich hier de restanten moesten bevinden van boerderij Middelhoven, die reeds in de 15e eeuw genoemd wordt als zijnde eigendom van het klooster Maria Weide uit Venlo. Tevens waren bij eerdere bouwwerkzaamheden mergelblokken gevonden, zodat onze interesse gewekt was. Doch, behoudens een heipaal (lengte ca. 1 m) op een diepte van 1,80 m en enkele tamelijk fors uitgevallen maaskeien kwamen er alleen enkele aardewerkscherven van Rijnlands aardewerk met slibversiering uit de eerste helft van de 18e eeuw tevoorschijn. Desondanks was ons bezoek niet geheel vruchteloos, want dhr. Reijnders vertelde ons namelijk dat hij zo'n 20 jaar geleden nabij De Bercken in Reuver bij graafwerk ten behoeve van een kelder voor een bungalow een urn gevonden had.

Bij een bezoekje aan de heer Reijnders bleek dat het ging om een donkerbruin gekleurde urn, die behoudens een lichte beschadiging op de buik nog geheel intact was. In de urn bevond zich een kleine hoeveelheid crematieas. De urn heeft een bol uitstaande buik met een enigszins scherpe knik en een naar buiten uitstaande rand. De gehele buitenzijde van de urn en de binnenzijde van de rand zijn gepolijst. De afmetingen van de urn bedragen: hoogte 15 cm, grootste diameter op de buik 21,2 cm en randdiameter 14,7 cm.

Schrāgrand-urn uit Reuver

Vanwege de afgeronde dubbelconische buik en de met een scherpe knik naar buiten uitstaande hals kan deze urn op typologische gronden bij de Schrāgrand-urnen worden geplaatst. Een type urn dat overwegend in de Late Hallstatt-cultuur thuishoort (ca. 700-550 voor Chr.). Vergelijkbare exemplaren werden in 1968 gevonden aan de Heistraat in Swalmen.

Het gebied waar deze urn ontdekt werd, is van oudsher een stuifzandgebied, dat zich in noordelijke richting langs de oostkant van de Maas voortzet. Hier werden in het verleden reeds meerdere urnen gevonden, maar vele kwamen in particuliere handen terecht en verdwenen zonder dat er ook maar iets van kon worden opgetekend. Gelukkig is het met deze urn anders verlopen.

Tot onze grote verrassing werden we onlangs door mevrouw Reijnders verblijd met de mededeling dat we deze urn geschonken krijgen. Op deze manier kunnen we in ieder geval er voor zorgen dat die voor het nageslacht bewaard blijft en ook geëxposeerd kan worden.

